

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
ČETRNAESTA POSEBNA SEDNICA
20. novembar 2017. godine

(Sednica je počela u 15.00 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovani narodni poslanici, poštovani članovi Vlade Republike Srbije, Vaše ekscelencije, poštovani gosti, poštovane dame i gospodo, otvaram Četrnaestu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Kao što vam je poznato, ovu posebnu sednicu sazvala sam da bi se Narodnoj skupštini obratila Njena ekscelencija, gospođa Valentina Matvijenko, predsednik Saveta federacije Federalne skupštine Ruske Federacije.

Čast mi je da, u ime Narodne skupštine i u svoje ime, pozdravim Njenu ekscelenciju, gospođu Valentinu Matvijenko.

Pored nje, pozdravljam i ostale uvažene članove delegacije Saveta federacije Federalne skupštine Ruske Federacije, predstavnike Vlade Republike Srbije, kao i predstavnike diplomatskog kora u Republici Srbiji i uvažene goste koji prisustvuju današnjoj sednici.

Sada molim Njenu ekscelenciju gospođu Valentinu Matvijenko da nam se obrati.

(Aplauz.)

VALENTINA MATVIJENKO: Hvala.

Poštovana gospođo predsednice, poštovani poslanici, dragi prijatelji, zahvaljujem vam na pruženoj časti i pozivu da govorim na plenarnom zasedanju Narodne skupštine, visokog zakonodavnog organa Republike Srbije.

Sa velikom toplinom se sećam svoje prethodne posete Beogradu, 2015. godine, koja se odvijala, kao i uvek, u otvorenoj i prijateljskoj atmosferi.

Mi smo potpisali Sporazum o saradnji Narodne skupštine i Saveta federacije Federalne skupštine i danas, od prvih trenutaka mog boravka na srpskoj zemlji, mi smo ponovo osetili dobrotu i srdačnost vašeg naroda prema nama.

Želim da iskažem vama poštovani parlamentarci i celom srpskom narodu našu najdublju i iskrenu zahvalnost. Odnosi Rusije i Republike Srbije su primer istinskog prijateljstva i bratstva, uzajamnog poštovanja, poverenja, svestrane ravnopravne saradnje. Takvi su oni bili tokom vekova, takvi ostaju i danas. U tome je, bez ikakve sumnje, velika zasluga i predsednika naše dve države, parlamenata i vlada kao vodećih političkih snaga obe zemlje.

Savršeni posebni odnosi Rusije i Srbije zasnivaju se na istorijskoj bliskosti ruskog i srpskog naroda, pravoslavnoj veri, pripadnosti velikoj slovenskoj zajednici.

Jedna srpska poslovice kaže: Na nebu Bog, a na zemlji Rusija. Takve reči, misli i osećanja žive vekovima, prenose se s generacije na generaciju, zato što idu iz dubine duše.

Uveravam vas da ruski narod i drugi narodi naše mnogonacionalne otadžbine gaje ista iskrena, duboka osećanja prema narodu Srbije. Naši odnosi su provereni vremenom, zajedničkim tragedijama i pobedama. Zaista, tokom više vekova naši narodi su morali zajedno da brane svoju slobodu i nezavisnost, nacionalni identitet, pravo na samostalni izbor puta razvoja i uvek, sve vreme, mi, Rusi i Srbi, podržavali smo jedni druge.

Ruski dobrovoljci učestvovali su u borbi Srba protiv Osmanske imperije za slobodu i nezavisnost. Naši vojnici su bili rame uz rame u bitkama Prvog svetskog rata. Ulazak Ruske imperije u Prvi svetski rat bio je povezan i sa našom doslednom podrškom srpskom narodu.

Sadašnja godina za našu zemlju je značajna kao godina stoleća ruskih revolucija. Mi dobro znamo da se i u Rusiji i u Srbiji i u svetu različito posmatraju ti događaji. U našoj zemlji građani će uvek sa zahvalnošću pamtili da je u to najteže vreme srpski narod primio oko 70.000 naših sunarodnika koji su morali da ostave svoju otadžbinu, među njima predsednik prvog ruskog parlamenta, Državne dume, Mihail Rodzjanko. Svešteni sinod Ruske zagranične pravoslavne crkve, na čelu sa mitropolitom kijevskim Antonijem, smestio se, na poziv patrijarha srpskog Dimitrija, u Sremskim Karlovcima.

Samo u Srbiji je ta dobrovoljačka vojska juga Rusije dobila dozvolu da nastavi svoju vojničku službu, da sačuva svoje zastave, čast i dostojanstvo Ruske vojske. U rekonstruisanom – na inicijativu naših kolega, koji su prisutni danas ovde, senatora Kosačova, Valerija Rjazanskog, Anatolij Lisicina – memorijalu Ruski nekropolj u Beogradu sahranjeno je stotine generala, admirala i oficira Ruske vojske.

Želim još jednom da kažem – ogromno vam hvala na svemu tome, naša srpska braćo.

(Aplauz.)

Hvala, hvala.

Simbolično je da je lepa zgrada Narodne skupštine rezultat našeg prijateljstva. Jedan od njenih stvaralaca je Nikolaj Krasnov, istaknuti rusko-srpski arhitekta, čije stvaralaštvo pripada dvama narodima. Pre 73 godine mi smo zajedno pobedili fašističke osvajače i oslobodili Beograd. Mi smo dosledno podržavali i podržavamo narod Srbije po kosovskom pitanju, koji je isprovociran umnogome spoljnom agresijom i besomučnim mešanjem u unutrašnje poslove tadašnje Jugoslavije od strane zemalja članica NATO-a. Sa ove tribine želim da vas uverim u to da Srbija može i dalje računati na podršku Rusije i našeg naroda.

(Aplauz.)

Danas su između Ruske Federacije i Republike Srbije uspostavljeni odnosi strateškog partnerstva koji obuhvataju sve sfere saradnje. Intenzivno se razvija politički dijalog. Redovno se održavaju sastanci na visokom i najvišem nivou. Tesno saraduju vlade dve zemlje, parlamenti dve zemlje. Pozitivnu dinamiku pokazuje trgovinsko-ekonomska saradnja od uzajamne koristi.

Po rezultatima prošle godine, naša robna razmena je porasla na jedan i tri posto. Po rezultatima prvih šest meseci ove godine, porast je iznosio 16%. Mislim da će on biti još veći po rezultatima ove godine. Jača se investiciona saradnja, pre svega u oblasti energetike i transporta. Naime, realizuju se veliki projekti na modernizaciji srpskih železnica. Zajedničkim naporima nastavlja se razvoj Akcionarskog društva Naftna industrija Srbije, koji je jedan od najvećih preduzeća i platilaca poreza u zemlji.

Želim da podsetim na to da između naše dve države od 2000. godine važi Sporazum o slobodnoj trgovini. Mislim da, vi ćete se složiti sa mnom, taj sporazum opravdava očekivanja koja su vezana za njega i stvara povoljne uslove za dalju ekonomsku saradnju.

Život zahteva, naravno, obnovu formata i mehanizama naše saradnje. Sada se između Srbije i Evroazijske ekonomske komisije vode razgovori o unifikaciji trgovinskog režima u kontekstu inicijative za formiranje velikog evroazijskog prostora koju je pokrenuo predsednik Ruske Federacije. Uspešan završetak pregovora će dozvoliti, a ti pregovori idu jako intenzivno, da Srbija izađe na kvalitetno novi nivo saradnje sa Evroazijskim ekonomskim savezom, što će obezbediti širenje tržišta za srpsku robu.

Veliki potencijal postoji u sferi međuregionalne saradnje. Među subjektima Ruske Federacije i opštinama Srbije uspostavljene su jako intenzivne i tesne bilateralne veze, kao i ekonomske i humanitarne. Skoro svi regioni Rusije, u različitoj meri, saraduju sa srpskim opštinama. U Savetu federacije mi imamo dobro iskustvo u održavanju međuregionalnih foruma sa našim i stranim partnerima a pod okriljem Parlamenta. Predlažem vam, kolege, da podržite ideju organizacije rusko-srpskih međuregionalnih foruma, što će dovesti saradnju uzajamne koristi za regione Rusije i Srbije na novi nivo. Mi bismo mogli svake

godine pod okriljem Parlamenta da održavamo ovakve forume sa rukovodiocima naših regiona.

Poštovane kolege, jezička, duhovna i kulturna bliskost naroda Rusije i Srbije je naše zajedničko istorijsko nasleđe. Nema nikakve sumnje, jedinstvo treba da čuvamo i da jačamo, da prenosimo novim generacijama.

Danas zaštita opšteg pamćenja postaje sve aktuelnija. U Evropi su učestali slučajevi uništavanja memorijala žrtvama i herojima Drugog svetskog rata. U Ukrajini i Poljskoj je uništavanje spomenika oslobodiocima postalo elementom državne politike. Naši narodi su platili veliku cenu za čišćenje Evrope i sveta od nacizma. U našim zemljama poštuje se pamćenje na vojnike oslobodioce. Mislim da bi se moglo razmotriti priznavanje pobede nad nacizmom po rezultatima Drugog svetskog rata kao svetsko nasleđe čovečanstva i, takođe, memorijali i spomenici tim borcima protiv nacizma u svim zemljama da postanu svetski memorijal Drugog svetskog rata. Instrument realizacije ovakve ideje mogao bi da bude stvaranje međunarodnog registra spomenika borcima protiv nacizma.

To pamćenje je jako važno, ali je važno i da se nikad ništa unapred u svetu nije moglo desiti. Vidimo pretnje, nove izazove, heroizaciju nacizma kada se pojavljuju novi ljudi u tim šetnjama. Zato hajde da razmotrimo zajedničko obraćanje Ujedinjenim nacijama i Unesku sa ovakvom inicijativom. To će omogućiti da se skrene pažnja svetske zajednice na delatnost zemalja koje žele da precrtaju ili prepisu najvažnije stranice istorije 20. stoleća a koje su ispisane krvlju naših predaka.

Poštujući zajedničku prošlost, moramo da preduzmemo korake za očuvanje našeg jedinstva u budućnosti. Smatram da mi parlamentarci moramo više pažnje da posvetimo razvoju naših humanitarnih veza. Naime, širenju studentskih razmena, stvaranju uslova za učenje ruskog jezika, razvoju veza u oblasti nauke i kulture, tim više što istorija poznaje brojne primere ovakve saradnje. Možemo ovde da se setimo ruskog prosvetitelja Maksima Suvorova, koji je još prvom polovinom 18. stoleća otvorio u Srbiji prvu civilnu školu. Ruski parlamentarci su spremni da se uključe u rad oko jačanja humanitarnih veza. Hajde da razmenjujemo ideje i zajedno da isplaniramo perspektivne mehanizme, formate za razvoj bilateralne saradnje u tom smeru.

U atmosferi znatnog porasta napetosti u međunarodnim odnosima baš mi parlamentarci moramo da odigramo važnu ulogu u unapređenju globalnog stvaralačkog i pre svega nekonfrontacionog dnevnog reda za međunarodnu zajednicu. O tome ubedljivo govore rezultati 137. skupštine Interparlamentarne unije, koja je bila održana u oktobru u Sankt Petersburgu. Skupština je postala najveća u smislu predstavnika za celu istoriju Interparlamentarne unije, koja je starija od sto godina. U severnoj prestonici Rusije okupile su se parlamentarne delegacije 160 država. Srpski parlament, koji se priključio Interparlamentarnoj

uniji pre 126 godina, još 1891. godine, jedan je od najstarijih i najpoštovanijih članova Interparlamentarne unije.

Koristeći priliku htela bih još jednom da zahvalim gospođi Gojković i svim članovima delegacije Narodne skupštine na tradicionalnom i energičnom radu u okviru Skupštine Interparlamentarne unije. Još jednom sam se uverila da gospođa Gojković nije samo istaknuti državni politički funkcioner Srbije, ne samo poznata ličnost u Rusiji, već i čovek koji ima veliki autoritet u međunarodnom parlamentarnom društvu.

Održana skupština Interparlamentarne unije pokazala je da naša velika parlamentarna porodica uglavnom deli zajednički pristup izgradnji međunarodne saradnje. Radi se o poštovanju principa nemešanja u unutrašnje poslove suverenih država. U borbi protiv agresivnog izvoza stranih vrednosti, o nemogućnosti nametanja bilo kog modela demokratije kao navodno univerzalnog, zato što svaka država mora samostalno stvarati svoje državno ustrojstvo na osnovu zajedničkih principa demokratije, ali s obzirom na svoje istorijske osobine i savremene realnosti, o nedopustivosti primene sankcija, pre svega sankcija prema parlamentarcima.

Tokom svoje vekovne istorije Srbija je više puta bila objekat grubog spoljnog pritiska. Da ponovim još jednom, mi u Rusiji nikad nećemo zaboraviti te tragične događaje za vašu zemlju, agresiju Zapada 90-ih godina, čiji je rezultat bio prinudno komadanje savremene evropske države i nasilne promene unutar evropskih granica. Nedopustivo je da vas danas ponovno stave pred veštački izbor: ili Zapad ili Rusija.

Rusija se uvek zalagala za pravo svake suverene države na saradnju sa bilo kojim partnerima. Danas je Srbija jedna od malobrojnih zemalja u Evropi koja brani baš ovakav stav. U svetu nema puno zemalja, nažalost, koje imaju tu privilegiju realnog suvereniteta. Srbija, kao i Rusija, jeste baš ovakva zemlja.

(Aplauz.)

Želela bih posebno da naglasim da mi visoko cenimo stav Srbije koja, bez obzira na pritisak od strane trećih zemalja, čvrsto nastupa protiv nezakonitih antiruskih sankcija po izmišljenim razlozima, a koje su usmerene na suzdržavanje ekonomskog rasta i razvoja Rusije, na suzdržavanje rastućeg uticaja Rusije u međunarodnim poslovima. Taj vaš stav jeste istinito prijateljstvo, ispoljeno u realnom koraku koji zahteva puno hrabrosti. Nisu baš sve države pronašle takvu hrabrost, a vi to imate. Govori se da istinito prijateljstvo nije usluga i na njemu obično ne zahvaljuju, ali bez obzira na to, znajte da mi u Rusiji visoko cenimo političku i moralnu principijelnost vaše zemlje.

(Aplauz.)

Poštovane kolege, mi u Rusiji jako volimo fudbal. Znam da je i u Srbiji to verovatno sport broj jedan. Želim iskreno da vam čestitam ulazak nacionalne

fudbalske reprezentacije Srbije u finalni deo Osamnaestog svetskog prvenstva, koje će, kao što znate, biti održano u Rusiji sledeće godine. Mislim da bi dobra nagrada za pobednike konkursa iz ruskog jezika, koji se održava u Srbiji, mogle biti karte za neke važne utakmice predstojećeg prvenstva. Ako ćete to podržati, obavezno ćemo to organizovati.

(Aplauz.)

Znam da među članovima Parlamenta Srbije ima ne samo istinskih pristalica fudbala već i fudbalera, i zato bih htela da pozovem ekipu srpskih parlamentaraca da učestvuju u tradicionalnoj fudbalskoj utakmici Kup gradova heroja, koja se svake godine održava pod okriljem Saveta federacije uoči Dana pobeđe, 9. maja. Pozivam vas da obavezno uzmete učešće.

(Aplauz.)

Kolege, htela bih uz sve to da kažem da uloga žena u zadnje vreme jako raste i to se jako vidi na primeru Srbije, gde je predsednik države muškarac a na drugim važnim funkcijama su, tamo gde treba raditi puno, žene. I u ovoj sali vidim puno žena parlamentaraca i koristim priliku da vas pozovem, poštovane dame, da delegacija naše bratske Srbije uzme učešće sledeće godine u septembru u Drugom evroazijskom ženskom forumu. Taj forum sprovodi Savet federacije. Mi ćemo jedva čekati dolazak vaše delegacije i molim gospođu Gojković da sagleda mogućnost da bude na čelu te delegacije.

(Aplauz.)

Kolege, apsolutno sam ubeđena, polazeći od svog iskustva, da širenje međuparlamentarne saradnje naših zemalja igra važnu ulogu u razvoju celog kompleksa međudržavnih odnosa. Želim da zahvalim vama svima, poštovani poslanici i predsednice Skupštine Majo Gojković, za vaš veliki doprinos razvoju našeg prijateljstva, naših veza i naše saradnje. Da znate, mi vas čekamo u Rusiji i uvek će nam biti drago da vas tamo vidimo.

Mi u Rusiji znamo sve što nas ujedinjuje. Mi brižljivo čuvamo to dragoceno nasleđe u svom istorijskom pamćenju. Te veze su proverene kroz vekove. One su prošle najsurovija iskušenja i zato mi možemo hrabro da kažemo – u svetu nema sile koja je u stanju da sruši naše prijateljstvo, naše bratstvo i naše poverenje, bez obzira na to koliko napora tamo neko u to ulaže.

(Aplauz.)

Dragi prijatelji, o tome je jako lepo govorio čuveni ruski pesnik koji je puno uradio za podršku borbi slovenskih naroda za slobodu, Fjodor Tjutčev. Njegova pesma koja se zove *Славянам* („Slovenima“) napisana je 1867. godine.

Dozvolite da citiram neke rečenice:

*Нотя враждебною судьбиной
И были мы разлучены,*

„Iako smo po nesrećnoj sudbini
Mi bili rastavljeni,

*No vse že мы народ единый,
Единой матери сыны;*

Ipak smo narod jedan,
Od iste majke sinovi“.

Ubeđena sam da će naše prijateljstvo i bratstvo biti pouzdan oslonac za naša nova ostvarenja i pobeđe.

Dozvolite da poželim šaljem vama, vašoj prelepoj zemlji i prelepom narodu, uspeha, prosperiteta i radosti.

(Aplauz.)

PREDSEDNIK: Zahvaljujem Njenoj ekšelenciji gospođi Valentini Matvijenko, predsednici Saveta federacije Federalne skupštine Ruske Federacije, na obraćanju.

Zaključujem Četrnaestu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

(Sednica je završena u 15.25 časova.)